

1. Gabona

1.1. Világ- és európai piaci tendenciák

A gabonafélék globális termelése számottevően csökkent 2010-ben. A természeti katasztrófák következtében világszerte szűkült a búza kínálata, ugyanakkor a gabonafélék iránti kereslet tovább nőtt. Ennek hatására a búza és a kukorica világpiaci ára rég nem látott magasságokba emelkedett 2010 második felében. Az ár növekedését a spekulációs tőke áru piacokon való megjelenése tovább erősítette.

Az USDA adatai szerint **a búza globális kibocsátása** előreláthatóan **nem éri el a 646 millió tonnát** a folyó gazdasági évben. Ez közel 37 millió tonna terméskiesést jelent az előző gazdasági évhez képest, de így is minden idők harmadik legnagyobb kibocsátása. A drasztikus visszaesés hátterében a kisebb vetésterület (222,2 millió hektár az előző szezon 226,7 millió hektárjával szemben) mellett több tényező állt, amelyek hatással voltak a gabonapiacra:

- Oroszországban a több mint száz éve nem tapasztalt aszályos időjárás és a szárazság következtében hatalmas tűzvész pusztított, 10 millió hektár szántóföldön semmisült meg a növényzet. Az előző évi 84 millió tonnával szemben 53 millió tonna gabona termelt 2010-ben. A kibocsátás ilyen mértékű csökkenése az előző évihez hasonlóan élénk export mellett már belső ellátási problémákat vetített előre, ezért az orosz kormány a belpiaci árak emelkedésének megfékezése érdekében exporttilalmat rendelt el búzára, árpára, rozsra, kukoricára és lisztre. A korlátozás 2010. augusztus 15-én lépett életbe és a 2010/2011. gazdasági év végéig (június 30-ig) biztosan érvényben marad.
- Oroszország mellett Kazahsztán és Ukrajna búzatermése is csökkent. A terméskiesés miatt Kazahsztánban is felmerült az export korlátozása, de ez végül nem valósult meg. Ukrajna ugyanakkor október közepétől év végéig 2,7 millió tonnában maximálta az exportálható gabona mennyiségét, amelyből 2 millió tonna a kukorica, 500 ezer tonna a búza és 200 ezer tonna az árpa. Az év végén a határidőt kitolták 2011. első negyedévének végéig azzal a kiegészítéssel, hogy további 500 ezer tonna búzát és 1 millió tonna kukoricát vihetnek ki a korábban megállapított mennyiségen felül.
- A fekete-tengeri régió az USA után a világ második legnagyobb gabonaexportőrévé vált az elmúlt években, de a 2010. évi kedvezőtlen termése következtében több mint 21 millió tonna búza esik ki a világpiacról a folyó gazdasági évben, aminek jelentős az árfelhajtó hatása. Ez ugyanakkor más exportőrök számára kedvező alkalmat kínál új piacok szerzésére.
- Európában a megszokottnál csapadékosabb tavaszi idő kedvezőtlenül befolyásolta a búza beltartalmát, ami tovább szűkítette az étkezési minőségű búza kínálatát.
- A világ negyedik legnagyobb búzaexportőrének számító Ausztráliában a heves esőzések és áradások miatt rendkívüli helyzet alakult ki. A természeti katasztrófa a gabona szállításával kapcsolatos aggodalmakat, ellátási problémákat vetett fel, ami újabb lendületet adott a világpiaci árak emelkedésének 2010 utolsó heteiben.
- Az USA-ban és a dél-amerikai országokban a száraz időjárás negatívan hatott a kukorica termés-előrejelzésekre a 2010. év végén.

Az USDA adatai szerint az EU-ban 136,5 millió tonna búzát takarítottak be a folyó gazdasági évben, ez csupán 1,5 millió tonnával kevesebb a 2009/2010. gazdasági évinél. Az EU kínálatát ugyanakkor bővíti az intervenciós készlet is. Az USA termelése az előző évihez hasonlóan alakult

2010-ben is, 60 millió tonna termény került a raktárakba. Kanadában 3,7 millió tonnával 23,2 millió tonnára csökkent a búza kibocsátása. A fekete-tengeri régió országai közül Oroszországban 20,2 millió tonnával 41,5 millió tonnára, Kazahsztánban 7,4 millió tonnával 9,7 millió tonnára és Ukrajnában 4 millió tonnával 16,9 millió tonnára esett a folyó gazdasági év búzatermése az előzőhöz képest. Argentínában és Brazíliában az előző évinél 3, illetve 0,9 millió tonnával több búza betakarítására számítanak a 2010/2011. gazdasági évben. Ausztráliában a decemberi ítéletidő elsősorban nem a termés mennyiségét, hanem a minőségét befolyásolta kedvezőtlenül. Az USDA által 25 millió tonnára becsült termés (+3,1 millió tonna az előző gazdasági évhez képest) 60%-a lehet takarmány minőségű (normál évben ez 5-10%), ezzel az étkezési búza kínálata tovább szűkül.

A hagyományosan importáló országok közül Egyiptom és Pakisztán termése az előző évihez hasonlóan alakult (8,5, illetve 24 millió tonna), Irán kibocsátása ellenben 2,4 millió tonnával 14,4 millió tonnára bővült.

A **búza globális felhasználása** 13 millió tonnával 665,2 millió tonnára **nőhet** a folyó gazdasági évben az előzőhöz képest. Oroszországban 5,5 millió tonnával több, 24,5 millió tonna búzát használhatnak állatok takarmányozására a 47,5 millió tonna körüli kínálatból. Az orosz állam a belső ellátás biztosítása érdekében a 9,5 millió tonna intervenció készlet értékesítését is megkezdte. Ausztráliában, Kanadában, az USA-ban, Indiában, Kínában az előző évit maghaladó fogyasztásra számítanak, ellenben az EU búzafelhasználása 2,5 millió tonnával 122 millió tonnára csökkenhet, a termény kisebb mértékű takarmányozás miatt.

Az USDA szerint a **búza globális zárókészlete** közel 20 millió tonnával 177,8 millió tonnára **csökkenhet** a folyó gazdasági év végére, ami a kínálat nagymértékű visszaesésével függ össze. Meg kell azonban jegyezni, hogy ez még így is az elmúlt tíz év harmadik legmagasabb készlet szintje. Az átmenő készlet Ausztráliában 3,1, Kínában 5,7 millió tonnával nőhet, ugyanakkor a kanadai 2,1, az uniós 2,5, az amerikai (USA) 4,3 millió tonnával lehet kevesebb.

A globális hiánnyal kapcsolatos rémhíreket cáfolja, illetve az ezekből táplálkozó tőzsdei spekuláció szerepét bizonyítja az a tény is, hogy az előző évi rekord átmenő készlettel és a 2010/2011. gazdasági év kibocsátásával együtt 843 millió tonna a búza globális kínálata a folyó gazdasági évben (ez csupán 7 millió tonnával marad el az előzőtől), amely 665,2 millió tonna kereslettel áll szemben. (Összehasonlításképpen a szintén szélsőséges 2007/2008. gazdasági évben 741,5 millió tonna volt a búza teljes kínálata és 616,8 millió tonna a kereslete.)

A **zárókészlet és a felhasználás aránya kedvezően magas lehet**, világszinten 27%. Globális búzahiányról tehát nem beszélhetünk, a fent említett események hajtották fel többször (augusztus, december) irreális mértékben a búza (és egyéb termények) jegyzését a chicagói árutőzsdén.

Várhatóan **9 millió tonnával kevesebb búza fordul meg a világpiacon** a 2010/2011. gazdasági évben az előzőhöz képest (134 millió tonna). Oroszországban a korábbi szezonokban jellemző 18 millió tonna kivitellel szemben 4 millió tonnára korlátozódott a folyó gazdasági év exportja, és ez a mennyiség a tilalom bevezetéséig került ki az országból. Kazahsztán kivitele 2,9 millió tonnával 5 millió tonnára, Ukrajnára 3,8 millió tonnával 5,5 millió tonnára eshet. Az EU búzakivitele 21,5 millió tonna lehet a 2010/2011. gazdasági évben. A fekete-tengeri régió szerepének visszaesése miatt a közeli célpiacon újra az európai búzát vásárolták nagyobb volumenben: 2010. július és december között az egy évvel korábbinál 2 millió tonnával több, 11,75 millió tonna uniós búza került a közösségen kívüli piacokra. Az EU bizottság adatai szerint az export 60%-át Franciaország bonyolította, Németország 15, Románia 8,5, Bulgária 4, Magyarország 1,5%-kal részesedett a kiviteltől.

A szállítmányok közel fele az észak-afrikai térségbe, Algériába, Egyiptomba, Marokkóba, Líbiába és Tunéziába érkezett. Az USA is újra növelheti piaci részesedését az olcsó fekete-tengeri termék kiesése miatt, 36 millió tonna búzát exportálhat a folyó gazdasági évben, az előző szezon 24,2 millió tonnájával szemben. Az ABARES a folyó gazdasági évben várható ausztrál búzaexportot a szeptemberi 18,4 millió tonnáról 16 millió tonnára korrigálta december elején. Oroszország búzaimportórré vált a folyó gazdasági évben, a termény behozatala 2 millió tonnára tehető.

Az IGC a **búza globális termőterületének 3,1%-os növekedését prognosztizálja 2011-re**, amely így megközelítheti a 224 millió hektárt. Átlagos hozamokkal számolva a kibocsátás világszinten 4%-kal 670 millió tonnára nőhet. Az EU-ban a búza termőterülete 2%-kal haladja meg az előző évit, 26,4 millió hektárra tehető. Oroszországban az őszi és tavaszi búza által együttesen elfoglalt terület az előző évi 22,5 millió hektárral szemben 26 millió hektár lehet 2011-ben. Ukrajnában a termőterület 0,2 millió hektárral 6,7 millió hektárra nőtt. Az USA-ban az első hivatalos becslések szerint 16,6 millió hektáron, az előző évinél 10%-kal nagyobb területen vetettek őszi búzát 2010 őszén. A tavaszi változattal együtt a növény termőterülete 20,3 millió hektár lehet 2011-ben, amely az előző évinél 1 millió hektárral nagyobb.

A **globális kukoricatermés rekordszintet érhet el** a 2010/2011. gazdasági évben, ami a vetésterület növekedésével magyarázható (3,7 millió hektárral 160,4 millió hektárra). Az előző évit közel 2 millió tonnával meghaladó, 814 millió tonna globális kibocsátás valószínűsíthető. Legnagyobb volumenben Kína termése nőtt 2010-ben (+10 millió tonna), de Kanadában (+2,2 millió tonna), Indiában (+4,3 millió tonna), Mexikóban (+3,6 millió tonna) és Ukrajnában (+1,4 millió tonna) is bővült a termelés. Az EU-ban 2 millió tonnával továbbá az USA-ban 16,4 millió tonnával csökkent a kibocsátás. Argentína termelése alig változik, ellenben Brazíliában 5,1 millió tonnával kevesebb kukoricát takaríthatnak be.

A **kukorica globális felhasználása** ismét rekordot dönthet. Az USDA 836,9 millió tonna fogyasztást prognosztizált a 2010/2011. gazdasági évre, ami az előző évinél 21,9 millió tonnával több. A változás a takarmány- és az ipari célú hasznosítás növekedésével magyarázható. A kukorica felhasználása az USA-ban 12 millió tonnával nőhet, amit elsősorban az ipari hasznosítás dinamikus fejlődése okoz. Brazíliában 1,3 millió tonnával, Kínában 3 millió tonnával, Indiában 3,3 millió tonnával bővíthet a fogyasztás. Az EU-ban a kukorica felhasználásának mérsékelt növekedése valószínűsíthető.

A **kukorica globális zárókészlete** 122,5 millió tonna körül alakul a folyó gazdasági év végén. Ez az egy évvel korábbinál 22,6 millió tonnával **alacsonyabb** szint. Kínában 6,8 millió tonnával nagyobb készletekkel zárhatják a gazdasági évet, de ez a plusz sem tudja ellensúlyozni azt, hogy az USA-ban 15 éves mélypontot érhet el a zárókészlet. A várakozások szerint az előző évinél 26,5 millió tonnával kevesebb, 17,1 millió tonna kukorica marad a raktárakban. Ez az 1995/1996. szezon óta a legalacsonyabb készlet szint, aminek erőteljes árfelhajtó hatása lehet 2011-ben. A visszaesés az USA-ban a zárókészlet/felhasználás arányának drasztikus csökkenését eredményezi az előző évi 15,4%-ról 5,8%-ra. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a 2010/2011. gazdasági évben az áthúzódo készletekkel és a folyó gazdasági év termésével együtt globálisan 959,4 millió tonna kukorica áll rendelkezésre 836,9 millió tonna igény kielégítéséhez.

A **kukorica globális forgalma** 1,7 millió tonnával 91,3 millió tonnára **csökkenhet** a folyó gazdasági évben. Nagyobb visszaesés Argentínában valószínűsíthető (17 millió tonnáról 13 millió tonnára). Az importőrök közül 0,9 millió tonnával csökkenhet Irán, míg 2,6 millió tonnával nőhet az EU behozatala. Az EU Bizottság adatai szerint 2010. július és december között 2,94 millió tonna

kukoricát importált a közösség, 1,5 millió tonnával többet, mint egy évvel korábban. A szállítmányok 54%-át Brazília biztosította, az USA, Szerbia, Argentína és Ukrajna importból való együttes részesedése 33% volt. A kukorica piacon is importörként jelent meg Oroszország a folyó szezonban. Az USDA várakozásai szerint 1 millió tonna terményt szállíthatnak az országba.

1.2. Hazai piaci tendenciák

1.2.1. Kínálat

Magyarországon a gabonafélék kínálatát elsősorban a szélsőségesen csapadékos időjárás határozta meg 2010-ben. A gyakori és bőséges esőzések miatt kialakult **árvíz és belvíz jelentős károkat okozott a gabonaállományokban** és késleltette a szántóföldi munkákat. A KSH adatai szerint 2010-ben, a durumbúzával nem számolva **3,7 millió tonna búza termett, szemben az előző évi 4,4 millió tonnával**. A visszaesés egyrészt a kedvezőtlen időjárás közvetlen hatása, másrészt a termőterület egy részén le sem tudták aratni a terményt, ugyanis a belvíz és az átnedvesedett talaj miatt sok táblát nem tudtak megközelíteni a gazdálkodók. A KSH adatai szerint a búza az elvetettnél több mint 10%-kal kisebb területről, 996 ezer hektárról került a magtárakba. Ez 12%-kal kisebb a 2009-ben betakarított területnél. A csapadékos időjárás nemcsak a termés mennyiségét, hanem a minőségét is kedvezőtlenül befolyásolta. A 2010. évi termés kb. 52%-a volt étkezési, 46% takarmány minőségű. Emellett a gombás fertőzések miatt a DON-toxin szennyezettség is problémát okozott.

A csapadékbőség az **őszi búza vetésére** is hatott. A tervezett 1,08 millió hektár helyett 1,006 millió hektáron fejezték be december közepéig a vetést. A kedvezőtlen téli időjárás miatt a termőterület tovább csökken.

Magyarországon a belvíz és az árvíz következtében a takarmánykukorica termőterülete is zsugorodott, az előző évinél 10%-kal kisebb területről, 1,061 ezer hektárról takarították be a terményt. A KSH adatai szerint 6,967 millió tonna kukorica termett, a 2009. évinél 7,5%-kal kevesebb. A csökkenés elsősorban a kisebb területből adódott.

1.2.2. Bel- és külpiaci értékesítés

A KSH adatai alapján **étkezési búzából 35%-kal kevesebbet vásároltak fel 2010-ben**, mint az előző évben. Az év első felében a felvásárlás visszafogott volt, a termelőket a búza alacsony ára nem ösztönözte a termény eladására. A betakarítást követően – a korábbi évek tendenciájával megegyezően – már megugrott az eladások volumene, majd szeptembertől csökkent. Ez elsősorban azzal magyarázható, hogy a feldolgozók a tökehiány miatt kisebb mennyiséget vásároltak 2010-ben, ugyanakkor az étkezési búza mennyisége is kevesebb volt, mint 2009-ben.

A **takarmánykukorica felvásárlása 14%-kal csökkent** 2010-ben az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A betakarításig minimális volt a forgalom, ami azzal is összefügg, hogy bár a takarmánykukorica iránt 2009-ben igen élénk volt a kereslet, kisebb tartalékok maradtak 2010-re.

A **2009/2010. intervenciósi időszakban** az árpa és a búza felajánlható mennyiségét nem korlátozták, aminek eredményeképpen 2010. május végéig több mint 6 millió tonna terményt ajánlottak fel a tagállamok (közel 5,7 millió tonna árpa, 371 ezer tonna búza). A legtöbb terményt Németországban (1,8 millió tonna) és Franciaországban (1 millió tonna) került az intervenciósi raktárakba. Magyarországon a félmillió tonnát sem érte el az intervencióra felajánlott áru mennyisége (176 ezer

tonna búza, 314 ezer tonna árpa). A 2010/2011. gazdasági év nyitókészlete 5,9 millió tonna volt, amelyből 2,76 millió tonnát különített el az EU a 2011. évi élelmiszersegély programra. A fennmaradó több mint 3 millió tonnát a belső piacon kívánják értékesíteni. A **2010. november 1-től indult intervenciós időszakban** már csak búza felajánlására van lehetőség, amit az EU 3 millió tonnában korlátozott. A gabonafélék magas ára miatt 2011 januárjáig nem érkezett felajánlás.

A malomipari termékek bruttó termelése 1 százalékponttal csökkent, belföldi értékesítése hasonló mértékben nőtt 2010-ben 2009-hez viszonyítva (1. melléklet).

1. ábra

Forrás: KSH

Magyarország **búzaexportja** az emelkedő világszerte és exportárak, valamint az élénk nemzetközi kereslet miatt **11%-kal nőtt 2010-ben 2009-hez** viszonyítva (2. melléklet), és az export értéke 27%-kal haladta meg az előző évet. A legfontosabb célországok közül Olaszországba 36, Romániába 38, Bosznia-Hercegovinába 7, Ausztriába 19%-kal nőtt a magyar búza kivitele. A görögországi szállítások ellenben 22%-kal csökkentek.

A **takarmánykukorica kivitele 8%-kal csökkent 2010-ben** (3,8 millió tonnára) az egy évvel korábbihoz viszonyítva (1. ábra). Az export értéke alig változott (-1%). A legnagyobb volumenben 2010-ben is az olasz piacon jelent meg a magyar áru, azonban az előző évinél 12%-kal kevesebb. A romániai kivitel 32, a németországi 26%-kal esett vissza, míg Hollandiába 7, Ausztriába 36, Szlovákiába 104%-kal több kukorica került.

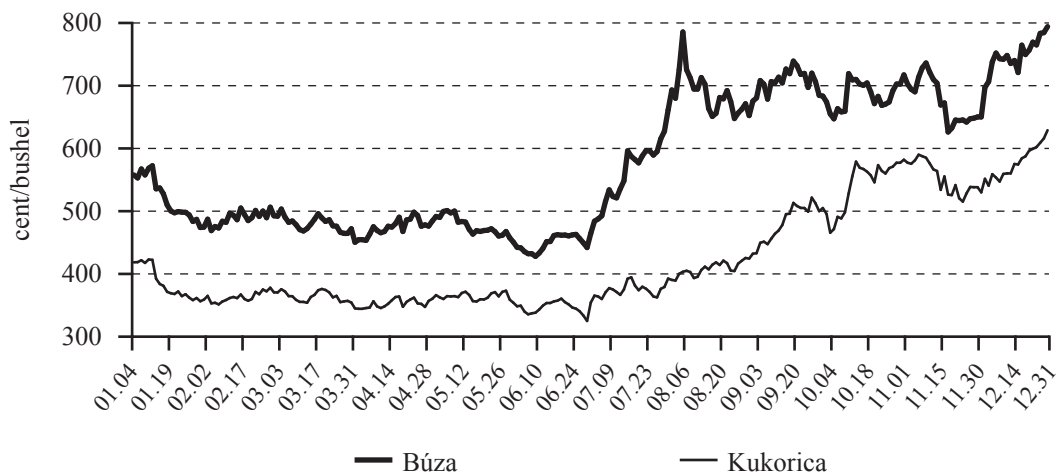
1.3. A piaci árak tendenciája

1.3.1. A gabonafélék tőzsdei jegyzése¹

A **chicagói árutőzsdén** a búza és a kukorica front havi jegyzése csökkent 2010 első felében (2. ábra), majd júliustól erőteljes rally vette kezdetét, amit a fekete-tengeri régió termés kiesése, és az ezzel kapcsolatos intézkedések (exporttilalom, exportkorlátozás) generáltak. Az ár hirtelen felfutásában jelentős szerepe volt továbbá a spekulációs tőke újbóli megjelenésének az árupiacon. A **búza** tőzsdei ára augusztus 5-én érte el az első csúcst, ami a gazdasági év elejéhez viszonyítva (július 1.) **62%-os emelkedést** jelentett. Ezt követően a naponta változó hírek hatására a bizonytalanság lett úrrá a piacon, amit az tőzsdei jegyzés ingadozása is tükrözött. A búza határidős ára november közepén visszaesett, aminek a hátterében többek között az állt, hogy több uniós tagállamot követően Írország államháztartása is veszélybe került és nemzetközi segítségre szorult. Ez nem tartott sokáig, hiszen december elejétől az ausztráliai ítéletidőről érkező hírek, valamint az oroszországi őszi vetések körüli problémák (a vetés elhúzódása miatt gyengén fejlett állomány) hatására újra száguldott a búza jegyzése. 2008 augusztusa óta nem jegyezték olyan magas áron a terményt, mint 2010 második felében.

2. ábra

A búza és a kukorica front havi jegyzése a chicagói árutőzsdén (2010)

Forrás: CME/CBOT

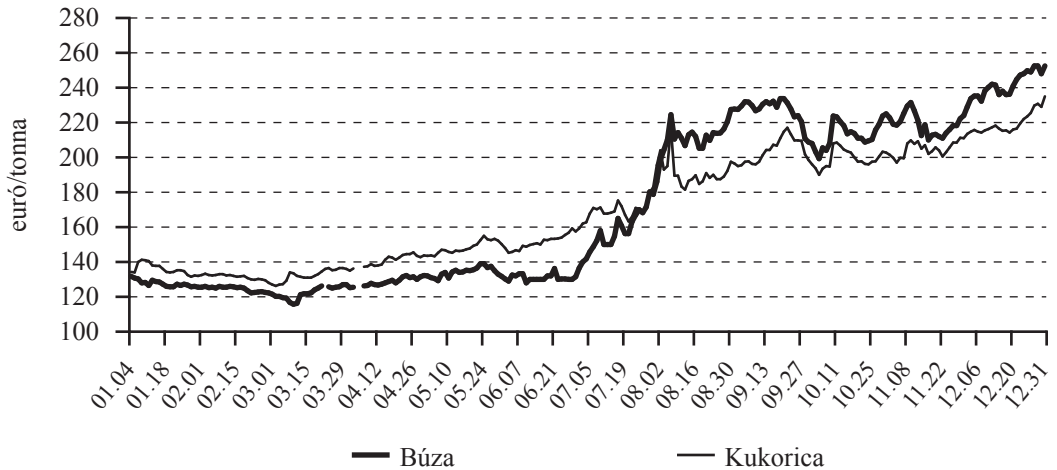
A **búza árára ható tényezők alakították a kukorica jegyzését** is a chicagói árutőzsdén 2010-ben. Az év utolsó napján 72%-kal volt magasabb a kukorica front havi jegyzése, mint július elsején. Ezt a szintet utoljára 2008 júliusában érte el a termény Chicagóban.

A **párizsi árutőzsdére** is begyűrűztek a világpiacon hatások (3. ábra), a búza front havi jegyzése 80%-kal, a kukoricáé 45%-kal nőtt a 2010/2011. gazdasági év első felében. A búza front havi jegyzése utoljára 2008 márciusában, a kukoricáé 2007 októberében volt olyan magas, mint 2010. december 31-én. A két termény megítélése változott **az új gazdasági évben**: július második

¹ A chicagói és a párizsi árutőzsde jegyzéseit eredeti mértékegységgel ábrázoltuk, hogy az árfolyamhatásokat kiszűrjük, és a tényleges tőzsdei mozgások váljanak láthatóvá.

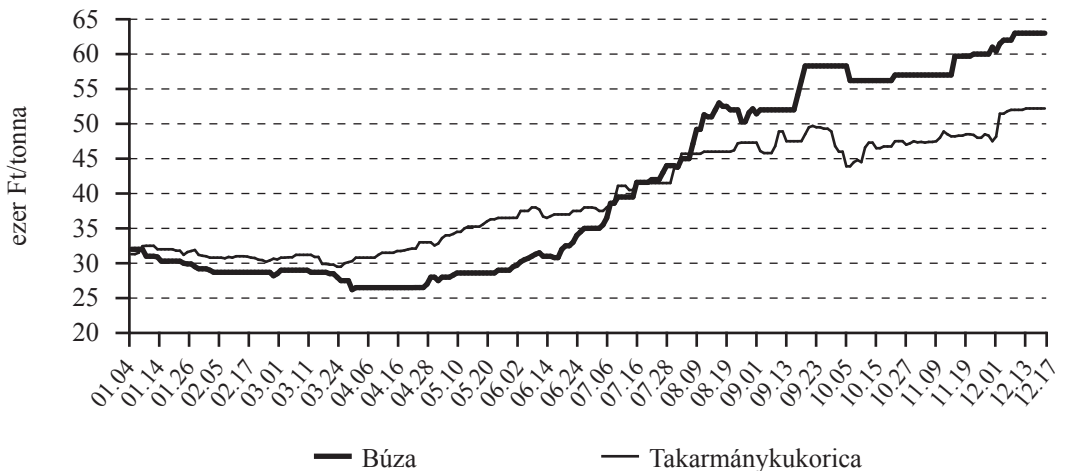
feléig a kukoricát a búzánál magasabb szinten jegyezték, az augusztusi árcsúcsot követően azonban **a búza felértékelődött**, határidős ára meghaladta a kukoricáét, jelezve ezzel is a globális ellátással kapcsolatos problémákat.

3. ábra

A búza és a kukorica front havi jegyzése a párizsi árutőzsdén (2010)

Forrás: MATIF

4. ábra

A búza* és a takarmánykukorica front havi jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2010)

* A Budapesti Értéktőzsde áruipiaci szekciójában november 22-től a malmi búzát is jegyzik, ami a későbbiekben az euro-búzát váltja fel. Ezért november 22. előtt az eurobúza, november 22-től a malmi búza front havi jegyzése szerepel az ábrán.
Forrás: BÉT

A **Budapesti Értéktőzsde** árupiaci szekciójában is reagált a búza és a kukorica jegyzése a nemzetközi változásokra, ugyanakkor a hazai hatások is érvényesültek (4. ábra). A búza jegyzése meredeken, a kukoricáé mérsékeltebben emelkedett márciustól. Az első félévben a kukorica iránti élénk hazai és külpiai keresletnek köszönhetően a front havi jegyzése meghaladta a kenyérgabonáét. A 2010. évi kisebb és gyengébb minőségű búzatermés következtében **a jó minőségű búza felértékelődött**, ami 2010 második félévében újabb magasságokba emelte a határidős árat, így júliustól **a búza drágább volt a kukoricánál a tőzsdén**. Az év végén a búza front havi jegyzése már meghaladta a 60 ezer Ft/tonna, a kukoricáé az 50 ezer Ft/tonna szintet, amire 2008 tavasza óta nem volt példa.

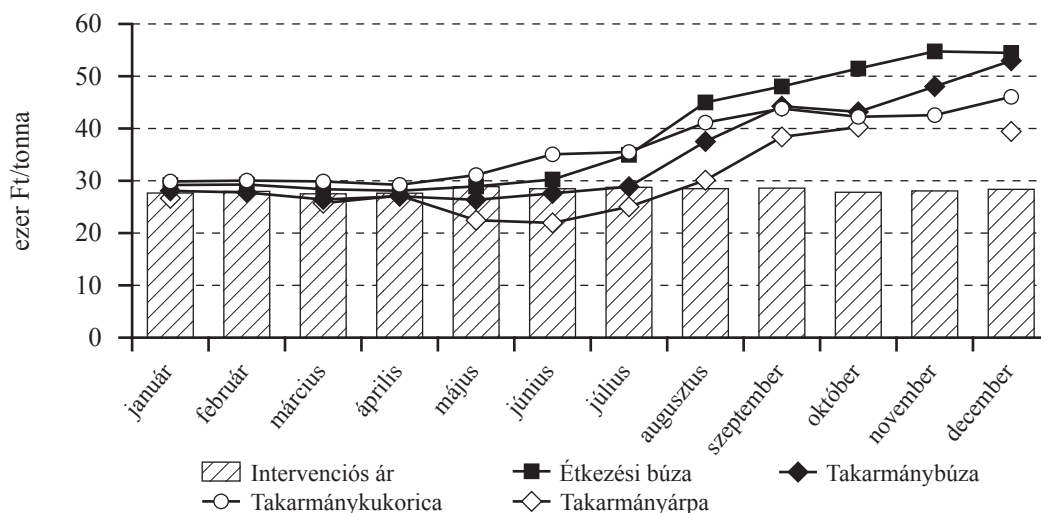
1.3.2. A gabonafélék hazai termelői és határparitásos exportára

Magyarországon a gabonafélék termelői ára 2010 első hónapjaiban 28-30 ezer Ft/tonna sávban stagnált (5. ábra), majd **júliustól intenzív áremelkedés** kezdődött. Az étkezési és a takarmánybúza esetében az év végéig folytatódott a trend, jelezve a hazai kínálat szűkösségét és az erős külpiai keresletet. Decemberben mindkét termény ára megközelítette az 55 ezer Ft/tonnát. A takarmánykukorica termelői ára – a kedvező termése miatt – a búzáénál kisebb mértékben nőtt 2010 második félévében. A gabonafélék magyarországi termelői ára két és fél éve nem volt olyan magas, mint 2010 decemberében.

Valamennyi gabonaféle 2010. évi termelői ára meghaladta az egy évvel korábbit (3. melléklet). Az étkezési és a takarmánybúza ára dinamikusabban nőtt, mint a takarmánykukoricáé, éves szinten mégis a takarmánykukorica ára emelkedett a legnagyobb mértékben (közel 50%-kal). Ez a termény alacsony 2009. évi árával (26 431 Ft/tonna) valamint azzal magyarázható, hogy az év utolsó hónapjait jellemző magas búzaárak mellett már minimális volt a forgalom, tehát az éves árban kisebb súllyal szerepelnek ezek a tételek. Az étkezési búza termelői ára 31%-kal, a takarmánybúzáé 43%-kal volt magasabb 2010-ben 2009-hez viszonyítva. A takarmányárpnál figyelhető meg a leg-szerűnyebb növekedés (+12%).

5. ábra

A gabonafélék termelői és intervenció ár (2010)

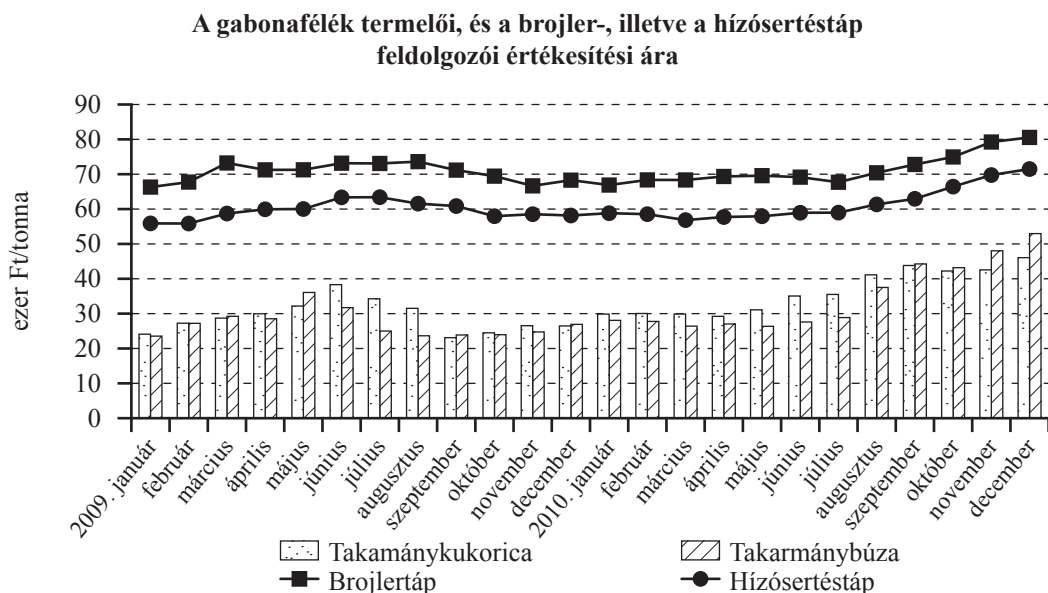
Forrás: AKI PÁIR

A **búza határparitásos exportára** nem változott számottevően 2010 első félévében, majd **júliustól decemberig már 45%-kal nőtt**. A takarmánykukorica kiviteli ára a gabonafélék világpiaci árának növekedése és a forint gyengülése miatt áprilistól szeptemberig emelkedett, majd a betakarítással bővülő kínálat és a korábban, alacsonyabb áron kötött szerződések teljesítése következtében az év utolsó hónapjaiban kissé visszaesett. A világpiaci és az exportárak növekedése, a gabonafélék iránti aktív külpiaci kereslet emelte a termények termelői árát Magyarországon.

1.3.3. A takarmánytáp ára

Magyarországon a brojler- és a hizósertéstáp feldolgozói értékesítési ára is hatott az alapanyagok árának változása. **A takarmánygyártók az év második felében folyamatosan emelték áraikat**. A brojlertápeért tonnánként még 67, a sertéstápeért 59 ezer forintot fizettek a vevők 2010 januárjában, decemberig azonban az előbbi ára 20, az utóbbié 22%-kal nőtt (6. ábra). A szója és származékainak világpiaci ára is jelentősen emelkedett 2010 második felében, ezért a szójadara importja drágulhat 2011 első félévében, ami újabb árfejhajtó tényező a takarmánytápok piacán. A tápok ára a drága alapanyagok miatt várhatóan tovább nő 2011-ben.

6. ábra

* Határparitásos importár.

Forrás: AKI PÁIR, KSH

1.3.4. A lisztek feldolgozói értékesítési ára

A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára az év nagy részében alig változott, a **malmok csak augusztustól kezdték el emelni az árat**. Ezzel magyarázható, hogy éves szinten az áremelés hatása még nem érezhető. A térsztaipari liszt kivételével valamennyi feldolgozott termék értékesítési ára minimális mértékben maradt el a 2009. évi szinttől (3. melléklet). A növekvő tendencia a 2011. év elején folytatódhat, ami a fogyasztói árakra is hatással lesz.

